

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

NÔNG THỊ HUẾ

**NGHIÊN CỨU ĐẶC ĐIỂM CẤU TRÚC
VÀ TÁI SINH TỰ NHIÊN TRONG MỘT SỐ
KIỂU THÂM THỰC VẬT Ở XÃ THẦN SA,
HUYỆN VĨNH NẠI, TỈNH THÁI NGUYÊN**

LUẬN VĂN THẠC SĨ SINH HỌC

THÁI NGUYÊN - 2015

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

NÔNG THỊ HUẾ

**NGHIÊN CỨU ĐẶC ĐIỂM CẤU TRÚC
VÀ TÁI SINH TỰ NHIÊN TRONG MỘT SỐ
KIỂU THẨM THỰC VẬT Ở XÃ THẦN SA,
HUYỆN VĨNH NAI, TỈNH THÁI NGUYÊN**

Chuyên ngành: Sinh thái học

Mã số: 60.42.01.20

LUẬN VĂN THẠC SĨ SINH HỌC

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. LÊ NGỌC CÔNG

THÁI NGUYÊN - 2015

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi, các kết quả nghiên cứu là trung thực và chưa được công bố trong bất kỳ công trình nào khác.

Tác giả luận văn

Nông Thị Huế

LỜI CẢM ƠN

Trước tiên tôi xin bày tỏ lời cảm ơn sâu sắc đến **PGS. TS. Lê Ngọc Công** – người thầy đã tận tình hướng dẫn, truyền đạt kiến thức và kinh nghiệm quý báu để tôi có thể hoàn thành được luận văn này.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn chân thành đến các thầy cô giáo khoa Sinh – KTNN, Phòng Đào tạo – Trường Đại học Sư phạm Thái Nguyên đã nhiệt tình giảng dạy và giúp đỡ tôi trong suốt quá trình học tập và nghiên cứu tại trường.

Xin trân trọng cảm ơn Ban quản lý và cán bộ của các Trạm kiểm lâm trong Khu bảo tồn thiên nhiên Thần Sa – Phượng Hoàng, Ủy ban nhân dân xã Thần Sa đã giúp đỡ tôi trong quá trình thực địa và cung cấp các tài liệu cần thiết.

Cuối cùng tôi xin bày tỏ lòng biết ơn tới toàn thể gia đình, bạn bè và đồng nghiệp đã luôn cổ vũ, động viên tôi trong suốt thời gian qua.

Do thời gian nghiên cứu còn ngắn cũng như trình độ bản thân của tôi còn hạn chế, luận văn không tránh khỏi những thiếu sót nhất định. Rất mong nhận được những ý kiến quý báu của các thầy cô giáo, các nhà khoa học, bạn bè và đồng nghiệp.

Tôi xin chân thành cảm ơn!

Thái Nguyên, ngày 15 tháng 5 năm 2015

Tác giả

Nông Thị Huế

MỤC LỤC

Lời cam đoan	i
Lời cẢm ơn.....	ii
Mục lục	iii
Danh mục các chữ viết tắt	iv
Danh mục các bảng.....	v
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Mục đích nghiên cứu	2
3. Phạm vi nghiên cứu	2
Chương 1: TỔNG QUAN TÀI LIỆU	3
1.1. Một số khái niệm liên quan	3
1.1.1. Thảm thực vật.....	3
1.1.2. Khái niệm rừng.....	3
1.1.3. Tái sinh rừng.....	4
1.2. Tổng quan vấn đề nghiên cứu trên Thế giới và Việt Nam.....	5
1.2.1. Những nghiên cứu về thảm thực vật	5
1.2.2. Những nghiên cứu về thành phần loài.....	8
1.2.3. Những nghiên cứu về thành phần dạng sống	12
1.2.4. Những nghiên cứu về tái sinh rừng	15
Chương 2: ĐỐI TƯỢNG, NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	21
2.1. Đối tượng nghiên cứu.....	21
2.2. Nội dung nghiên cứu	21
2.2.1. Xác định các kiểu thảm thực vật trong khu vực nghiên cứu.....	21
2.2.2. Nghiên cứu đặc điểm chính của một số kiểu thảm thực vật trong khu vực nghiên cứu.....	21

2.2.3. Đánh giá khả năng tái sinh tự nhiên của một số kiểu thảm tại khu vực nghiên cứu.....	21
2.2.4. Đề xuất một số giải pháp thúc đẩy tái sinh tự nhiên phục hồi thảm thực vật	21
2.3. Phương pháp nghiên cứu	21
2.3.1. Phương pháp tuyến điều tra (TĐT)	21
2.3.2. Phương pháp ô tiêu chuẩn (OTC).....	22
2.3.3. Phương pháp phân tích và thu thập số liệu.....	25
2.3.4. Phương pháp điều tra trong nhân dân.....	26
Chương 3: ĐIỀU KIỆN TỰ NHIÊN – XÃ HỘI VÙNG NGHIÊN CỨU...	27
3.1. Điều kiện tự nhiên	27
3.1.1. Vị trí địa lý, ranh giới	27
3.1.2. Địa hình	29
3.1.3. Đặc điểm thổ nhưỡng	29
3.1.4. Khí hậu, thủy văn.....	30
3.1.5. Tài nguyên khoáng sản	31
3.1.6. Tài nguyên rừng.....	31
3.2. Điều kiện xã hội vùng nghiên cứu.....	32
3.2.1. Dân tộc, dân số	32
3.2.2. Hoạt động nông lâm nghiệp	32
3.2.3. Giao thông, thủy lợi.....	33
3.2.4. Văn hóa, giáo dục, y tế	33
3.2.5. Điện, nước sạch	34
Chương 4: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU	36
4.1. Các kiểu thảm thực vật trong khu vực nghiên cứu.....	36
4.2. Đặc điểm thành phần loài trong các kiểu thảm thực vật nghiên cứu	42
4.2.1. Thảm cỏ cao.....	47
4.2.2. Rừng thứ sinh	49

4.2.3. Thảm cây bụi	51
4.3. Đặc điểm về thành phần dạng sống.....	53
4.3.1. Thảm cỏ cao.....	55
4.3.2. Rừng thứ sinh	57
4.3.3. Thảm cây bụi	59
4.4. Khả năng tái sinh tự nhiên của các loài cây gỗ trong ba kiểu thảm thực vật nghiên cứu.....	61
4.4.1. Đặc điểm cấu trúc tổ thành và mật độ cây gỗ tái sinh.....	62
4.4.2. Phân bố cây gỗ tái sinh theo các cấp chiều cao.....	65
4.4.3. Phân bố cây gỗ tái sinh theo mặt phẳng nằm ngang	67
4.4.4. Nguồn gốc và chất lượng của cây gỗ tái sinh.....	68
4.4.5. Nhận xét về khả năng tái sinh của các loài cây gỗ trong các kiểu thảm nghiên cứu	71
4.5. Đề xuất các giải pháp thúc đẩy phục hồi các kiểu thảm thực vật nghiên cứu	71
4.5.1. Đối với Thảm cỏ cao	72
4.5.2. Đối với Rừng thứ sinh	72
4.5.3. Đối với thảm cây bụi	72
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ.....	73
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	75
PHỤ LỤC	80

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

Chữ viết tắt	Viết đầy đủ
OTC	Ô tiêu chuẩn
ODB	Ô dạng bản
TĐT	Tuyển điều tra
TTV	Thảm thực vật
KVNC	Khu vực nghiên cứu
Nxb	Nhà xuấ bản
UBND	Ủy ban nhân dân

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1. Kí hiệu độ nhiều (độ dày rậm) thảm tươi theo Drude.....	23
Bảng 4.1. Số lượng và tỷ lệ (%) các họ, chi, loài trong các ngành thực vật ở khu vực nghiên cứu	42
Bảng 4.2. Tỷ lệ (%) các họ, chi, loài trong các kiểu thảm thực vật	44
Bảng 4.3. Sự biến động về số loài trong các họ thực vật ở khu vực nghiên cứu	45
Bảng 4.4. Sự biến động về số chi trong các họ thực vật ở khu vực nghiên cứu....	46
Bảng 4.5. Số loài trong các họ giàu loài nhất (từ 4 loài trở lên) trong các kiểu thực vật nghiên cứu	46
Bảng 4.6. Một số chỉ tiêu về cấu trúc hệ thống của các kiểu thảm thực vật	47
Bảng 4.7. Sự phân bố số loài trong các họ thực vật ở Thảm cỏ cao	48
Bảng 4.8. Sự phân bố số chi trong các họ thực vật ở Thảm cỏ cao	49
Bảng 4.9. Sự phân bố số loài trong các họ thực vật ở Rừng thứ sinh	50
Bảng 4.10. Sự phân bố số chi trong các họ thực vật ở Rừng thứ sinh	50
Bảng 4.11. Sự phân bố loài trong các họ thực vật của Thảm cây bụi	51
Bảng 4.12. Sự phân bố chi trong các họ thực vật của Thảm cây bụi	52
Bảng 4.13. Sự phân bố các nhóm dạng sống thực vật trong các kiểu thảm thực vật nghiên cứu	53
Bảng 4.14. Thành phần dạng sống trong từng kiểu thảm thực vật.....	54
Bảng 4.15. Cấu trúc tổ thành, mật độ cây gỗ tái sinh của các trạng thái thảm thực vật nghiên cứu	63
Bảng 4.16. Mật độ cây gỗ tái sinh theo các cấp chiều cao của các kiểu thảm thực vật	65
Bảng 4.17. Nguồn gốc và chất lượng cây gỗ tái sinh trong các kiểu thảm thực vật	69

DANH MỤC CÁC HÌNH

Hình 2.1. Sơ đồ bố trí ODB trong OTC ở Thảm cây bụi (a) và Rừng thứ sinh (b).....	23
Hình 4.1. Phân bố của các họ, chi, loài trong các ngành thực vật ở KVNC	43
Hình 4.2. Tỷ lệ (%) số họ, chi, loài trong các kiểu thảm thực vật	44
Hình 4.3. Tỷ lệ (%) các nhóm dạng sống thực vật trong các trạng thái thảm thực vật nghiên cứu	54
Hình 4.4. Tỷ lệ (%) các nhóm dạng sống của các kiểu thảm thực vật nghiên cứu	55
Hình 4.5. Sự biến động mật độ cây gỗ tái sinh qua các cấp chiều cao trong các kiểu thảm thực vật nghiên cứu.....	66
Hình 4.6. Nguồn gốc của cây gỗ tái sinh trong các kiểu thảm thực vật.....	69
Hình 4.7. Chất lượng cây gỗ tái sinh trong các kiểu thảm thực vật	70